

Татарова Юлія
слухач магістерської програми
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ОЦІНКИ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Ринкові умови господарювання зумовлюють об'єктивну необхідність використання суб'єктами підприємницької діяльності, окрім власного капіталу, позикового. Найчастіше потреба в кредитах має відносно короткотерміновий характер і виникає для поповнення оборотних коштів. Однак особливу роль серед позикових ресурсів підприємств відіграють довгострокові зобов'язання, які виступають основним джерелом формування довгострокового робочого капіталу і капітальних інвестицій.

Розв'язанням проблемних питань бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань вітчизняні вчені, серед яких можна виділити Ф. Бутинця, С. Голова, Л. Горецьку, Р. Грачову, С. Зубілевич, Н. Малюгу, М. Кужельного, Є. Калюгу, В. Калюгу, Л. Чижевську.

Одна з основних проблем, яка впливає на сутність та структуру довгострокових зобов'язань, наведена в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у визначенні: довгострокові зобов'язання – всі зобов'язання, які не є поточними [1]. Тобто можна зробити висновок, що всі без виключення заборгованості підприємства, які підпадають під визначення зобов'язань, поділяють на дві групи: 1 група – поточні зобов'язання і 2 група – ті зобов'язання, які не можна віднести до поточних, тобто довгострокові зобов'язання.

Проте, це суперечить класифікації, яка наведена в п. 6 П(С)БО 11 «Зобов'язання», де виділені ще такі види зобов'язань, як забезпечення, непередбачені зобов'язання та доходи майбутніх періодів.

На нашу думку, визначення довгострокових зобов'язань в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» є надто загальним. Тому потрібно точно визначити, які саме зобов'язання будуть входити до складу довгострокових.

Отже, пропонуємо під довгостроковими зобов'язаннями вважати зобов'язання, які повинні бути погашені більш, ніж через дванадцять місяців чи в період, який перевищує операційний цикл підприємства (залежно котрий із цих періодів довший), починаючи з дати балансу.

Окрім теоретичного трактування, ще однією з основних проблем організації і методики бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань та відображення їх у балансі є методика оцінки такого виду зобов'язань. Згідно з П(С)БО 11 «Зобов'язання», довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються у балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості довгострокових зобов'язань залежить від умов та виду зобов'язань і визначається як дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка буде необхідна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства [2]. Розрахунки теперішньої вартості здійснюються за допомогою дисконтування. А дисконтування дозволяє привести вартість ресурсів підприємства, які будуть використані з метою погашення зобов'язань, до одного спільного часового знаменника. Необхідність в останньому пояснюється тим, що грошові ресурси, які є в наявності сьогодні, не будуть рівноцінними грошовим ресурсам, які очікується отримати в майбутньому, оскільки такі фактори, як інфляція, ризик, оборотність, призводять до зміни вартості грошей у часі.

Проблема оцінки довгострокових зобов'язань для бухгалтера полягає в складному розрахунку теперішньої вартості довгострокових зобов'язань. Підприємство, яке є позикодавцем, більше цікавить сума нарощування, а позичальника – дисконтування. Ставка відсотка за позиковий капітал звичайно встановлюється у договорі кредитування і при розрахунку коефіцієнтів дисконтування її і беруть в основу. Однак, у разі, коли договірна ставка на позиковий капітал суттєво відрізняється від середньої за аналогічними зобов'язаннями, слід брати за основу середню ринкову ставку, яка більш реально відображає вартість залученого капіталу.

Отже, важливу роль в організації і методиці бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань відіграє їх визначення, оцінка та розкриття інформації про них в балансі. Тому, вищенаведені пропозиції з уточнення трактування довгострокових зобов'язань, удосконалення їх бухгалтерського обліку та відображення у звітності певним чином полегшать роботу бухгалтерів та збільшать інформативність фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 р. за № 336/22868.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затверджене наказом МФУ № 20 від 31.01.2000 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>].